

Storhövdad mysksköldpadda - Skötsel och fakta

Familjen Kinosternidae (slam- och mysksköldpaddor) består av fyra olika släkter (*Kinosternon*, *Sternotherus*, *Claudius* och *Staurotypus*) och totalt drygt 30 arter i Nord-, Mellan-, och Sydamerika. Som de flesta av arterna i familjen är den Storhövdade mysksköldpaddan (*Sternotherus minor*, på engelska Loggerhead musk turtle) en liten sköldpaddsort, vanligtvis 10-12 cm som fullvuxen, med en maxlängd på omkring 14 cm.

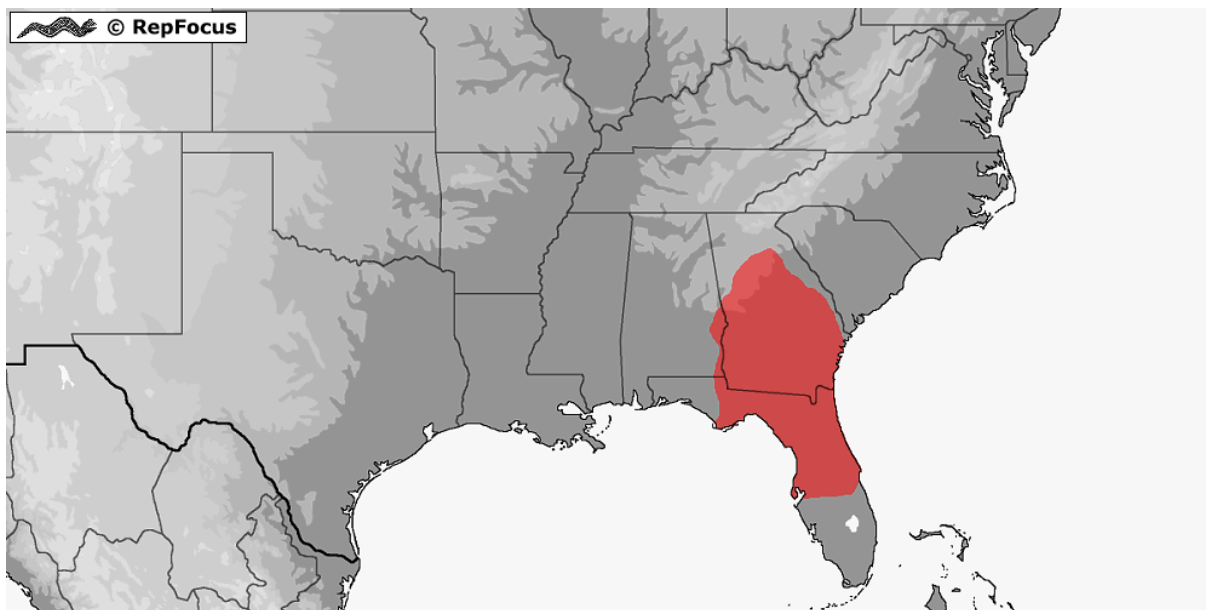
Denna mysksköldpadda finns i naturen i sydöstra USA, från Virginia och ett litet område i östra Louisiana i norr till centrala Florida i söder. Arten delades tidigare in i två underarter, *Sternotherus minor minor* och *Sternotherus minor peltifer*, men den senare anses av vissa vara en egen art (*Sternotherus peltifer*). Utbredningskartan nedan visar endast utbredningsområdet för *S. minor* (eller *S. m. minor* om man inte väljer att anse *S. m. peltifer* som en egen art).

Köns mogna hanar utmärker sig från honorna genom en mycket kraftigare svans med kloaken placerad längre ut mot svansspetsen. Hanarna har även ett kraftigare huvud, med en mer långsträckt form och ett större nosparti. Honor blir som regel något större än hanar (kroppslängd).

Som de flesta andra av arterna i familjen Kinosternidae är *S. minor* framförallt aktiv under dagtid, gryning samt skymning.

När man börjar fundera på att skaffa sig en sköldpadda bör man ta deras potentiellt långa livslängd med i beräkningen. Räkna med att alla sköldpaddor potentiellt kan bli åtminstone 40 år gamla, med rätt skötsel.

Sternotherus minor står med på bilaga B av EU:s CITES-förordning. Det krävs alltså ett utförligt härstamningsintyg för att få lov att utföra kommersiella aktiviteter som att köpa eller sälja arten.

© Rune Midtgaard, www.repfocus.dk

Utseende

Som nykläckta har Storhövdade mysksköldpaddor tre tydliga kölar på ryggskölden. Dessa blir alltmer otydliga allt eftersom sköldpaddorna växer, och hos äldre individer är ryggskölden helt slät. Ryggskölden är beige till brun med mörka fläckar och streck. Bukskölden är nästan rosa hos nykläckta ungar, men blir sedan allt mer orange och till sist gulaktig hos vuxna djur. Bukskölden saknar som regel teckning.

Mjukdelarna är ljusgrå till brun med mörk teckning.

Huvudet är stort och har kraftiga käkar och käkmuskulatur, en anpassning till att krossa de snäckor som utgör en stor del av artens föda. Under hakan finns små skäggtömmar.

S. minor kan utsöndra ett illaluktande sekret om den blir stressad. Det är detta som gett släktet mysksköldpaddor deras trivialnamn.

Livsmiljö

Sternotherus minor är en semiakvatisk art som i naturen spenderar det mesta av sin tid i vattnet. Arten kan hittas i stillastående vattensamlingar, eller långsamt strömmande vattendrag såsom floder, sjöar, dammar, diken etc. och verkar föredra sandiga eller steniga bottenar. *S. minor* har observerats ner till 12-13 meters djup. Dessa sköldpaddor kan, när de befinner sig under vatten ta upp det mesta av det syre de behöver genom små blodkärl i svalget. Så länge vattnet är tillräckligt syrerikt behöver de knappt gå upp och andas alls.

Storhövdade myrsköldpaddor rör sig sällan längre från vattnet än de behöver för att sola eller lägga ägg. Det finns många beskrivningar av hur de klättrar upp på grenar ovanför vattnet för att sola liksom hur de sedan kastar sig ner i vattnet om de blir skrämde.

Man kan ibland läsa om hur man inte ska hålla slam- och myrsköldpaddor i vatten djupare än att de kan nå upp till ytan medan de står på botten, eftersom de skulle leva i så grunt vatten i naturen. När man pratar om "grunt vatten" är det viktigt att komma ihåg att vi generellt fortfarande pratar

om vattendjup på åtminstone 0,5 m, eller mer, och vi har ju redan konstaterat att *S. minor* även kan hittas i rejält djupa vattendrag i naturen. Slam- och mysksköldpaddor är akvatiska sköldpaddor, som (även om de oftast går runt på botten snarare än simmar i fritt vatten) naturligtvis kan simma, och man behöver inte vara orolig för att de ska drunkna så länge man inreder sitt akvarium ordentligt.

I den nordligaste delen av utbredningsområdet behöver *S. minor* gå i dvala under de kallaste månaderna (som regel december-februari), medan populationerna i större delen av Florida är mer eller mindre aktiva året runt. De sköldpaddor som går i dvala kan antingen gräva ner sig djupt på land, eller ligga nergrävda på botten under vattnet hela vintern.

Akvarium

Enligt *Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby (SJVFS 2019:15, saknr. L80)* krävs ett akvarium med en bottenyta på minst 0,35 m², och med ett vattendjup på minst 20 cm för vattensköldpaddor med en rak skallängd på 11-15 cm. Vi rekommenderar dock ett klart större akvarium (bottenyta åtminstone ca. 0,65m²), till 1-2 fullvuxna individer.

Akvariet/akvaterrariet bör tillåta ett vattendjup på 15-30 cm, beroende på storlek på sköldpaddorna. Kan man skapa en miljö med olika vattendjup, från 5-10 cm till 20-30 cm är detta det allra bästa. Botten bör täckt av ett lager (ca 5 cm) finkorning akvariesand, och akvariet bör ha rikligt med växter, rötter och annan inredning. Det är viktigt att sköldpaddorna har flera ställen där de utan ansträngning kan ligga vid ytan och vila, på växter, rötter eller liknande.

Till små ungar kan landdelen utgöras enbart av t.ex. rötter som sticker upp ur vattnet. Till äldre, eller vuxna individer bör detta även kompletteras med en väl tilltagen landdel med bottensubstrat (vi rekommenderar en blandning av sand och jord), någon form av gömställe (barkbitar, mossa mm.) och levande växter. Landdelen kan utgöras av en glasskiva som limmas och tätas med akvaresilikon, eller en fristående konstruktion vid sidan av akvariet. Oavsett landdelens utformning ska sköldpaddorna ha lätt att ta sig upp. Det är alltid bäst att erbjuda olika ställen för dem att gå upp på "land", så försök att skapa flera olika "landdelar". Sköldpaddor föredrar att ligga och sola så nära vattnet som möjligt, så minst en av landdelarna bör utgöras av en rot eller liknande som sticker upp strax ovanför vattenytan. Har man bara en landdel bör solplatsen på denna placeras precis vid vattenkanten. Om din sköldpadda inte verkar vilja sola bör du fundera över vad du kan göra för att öka motivationen för solning. Vanliga orsaker till att

akvatiska sköldpaddor väljer att inte gå upp och sola sig är att landdelen inte har rätt temperatur, att solplatsen är för långt från vattnet eller för svåråtkomlig, att landdelen är för utsatt (saknar gömställen) eller att vattentemperaturen är för hög.

Akvariet behöver även en väl tilltagen filtrering. Till mindre akvarium kan det räcka med ett innerfilter, men till större akvarium med vuxna individer bör man använda sig av kraftigare ytterfilter. Som i alla akvarium är det viktigt att sträva efter en bra balans i akvariet, genom biologisk filtrering, levande växter och regelbunden rengöring. Man behöver som regel byta ca 30% av vattnet minst en gång/vecka.

Hanar är som regel aggressiva mot varandra och bör som utgångspunkt aldrig hållas tillsammans. En grupp med honor fungerar oftast bra att hålla tillsammans, förutsatt att djuren lever i ett väl tilltaget akvarium med gott om gömställen och siktbarriärer. Väljer man att försöka hålla en hane tillsammans med flera honor måste man vara mycket uppmärksam på hanens beteende och hur han interagerar med honorna. Hanarna kan vara mycket intensiva i sina parningsförsök, stressa honorna, och i värsta fall skada dem. Om en av sköldpaddorna i en grupp plötsligt börjar spendera all sin tid på land är det ofta ett tecken på att något stressar den i vattnet.

När du köper ditt akvarium och alla tillbehör får du räkna med en total kostnad på minst 5-6000:- plus sköldpadda. Tänk på att förbereda akvariet i god tid innan du får hem djuret.

Har man möjlighet att låta sköldpaddorna gå i en rovdjurs- och rymningssäkrad utomhusdamm, allra helst i anslutning till ett växthus, under sommarhalvåret kan det medföra många fördelar för sköldpaddorna. Tänk dock på att detta är en liten art, vilket kan göra det svårt att säkra ett utomhushägn mot rymning och rovdjur. Det kan även bli svårt att hitta

sköldpaddorna i ett utomhushägn. Fråga gärna oss på Cyberzoo om ni vill veta mer om utomhushägn till sköldpaddor!

UVB, värme och belysning

Sternotherus minor placeras i Fergusonzon 2-3 vilket betyder att man bör sikta på UV-index mellan ca 2 och 4 på solplatsen. Det är ingen fara att ha något högre UVI-värden (<5) mitt på solplatsen, förutsatt att sköldpaddorna lätt kan dra sig undan till mer skuggiga områden. Vill man skapa en större UV-gradient går det utmärkt att kombinera sin primära UV-källa (t.ex. en 50 w HID-flood) över solplatsen, med ett svagare UV-lysrör över vattendelen.

Använder man en HID-lampa som UV-källa behöver man i många fall komplettera denna med en halogenlampa över solplatsen, för att uppnå önskad temperatur. Det är alltid bäst att köpa en lampa vars effekt värmer solplatsen till den önskade temperaturen, men om det är inte är möjligt kan man köpa en lampa med lite för hög effekt som man sedan dimmar med en dimmer, eller ännu hellre en termostat. Termostaten ska vara av typen "dimming thermostat". Observera att det inte går att dimma HID-lampor.

Har man flera sköldpaddor i samma akvarium bör man anpassa storleken på solplatsen så att alla djur får plats att sola samtidigt. Detta kan innebära att man behöver flera värmelampor placerade bredvid varandra. Solplatsen bör, som tidigare nämnts, vara placerad så att sköldpaddorna snabbt och lätt kan hoppa ner i vattnet om de blir skrämde. Temperaturen på den varmaste solplatsen (om man har flera) bör ligga på ca 35-37 °C och vattentemperaturen bör ligga mellan 20-25°C beroende på årstid. På natten kan temperaturerna få sjunka till rumstemperatur. Mät vattentemperaturen regelbundet, och var beredd att komplettera med en doppelvärmare vid behov.

Till allmänbelysning rekommenderar vi någon högkvalitets-LED med en färgtemperatur runt 6500 K, som t.ex. Arcadia jungle dawn. Dessa ljuskällor har ett ljusspektrum som även reptiler troligen uppfattar som mest naturtroget, och det allra bästa är troligen att kombinera båda ovanstående, för att täcka in så många våglängder som möjligt. Allmänbelysningen bör täcka hela terrariet, och man kan behöva flera armaturer till stora akvarium/akvaterrarium. Antalet belysningstimmar bör ligga på 12-14 under vår/sommar/höst. Du kan läsa mera om vinter och dvala längre ner i skötselrådet.

Luftfuktighet

Då mysköldpaddor spenderar det mesta av sin tid i vattnet är luftfuktighet inget man behöver fästa någon större vikt vid. När man inreder en riktig landdel med bottenmaterial är det dock viktigt att se till att hålla bottenmaterialet lätt fuktigt, samt (som tidigare nämnts) att erbjuda gömställen på landdelen såsom barkbitar, mossa, löv etc.

Avel

I fångenskap kan Storhövdad mysksköldpadda para sig året runt, men hanarna brukar vara som mest intensiva med sina parningsförsök under våren. Honorna kan lägga 1-5 kullar med ägg varje år, och varje kull består som regel av 1-5 ägg.

Könet hos fostren bestäms av inkubationstemperaturen. Inkubationstemperaturer runt 26-27°C resulterar primärt i hanar, medan inkubationstemperaturer runt 28-30°C primärt resulterar i honor. Om man aktivt försöker avla på sköldpaddor är det enklast att använda sig av en äggkläckare för att kläcka äggen.

Honorna kan lagra spermier i flera år, och kan alltså lägga befruktade ägg även om de inte har parat sig just det året.

De nykläckta ungarna har mjukt skal och är ca 1,5-2 cm när de kläcks. Skalet hårdnar på några månader och ungarna växer snabbt om de får bra förutsättningar.

Vinterdvala

Eftersom reptiler är växelvarma djur är de beroende av yttre värme för att uppnå fysiologiskt hållbara kroppstemperaturer. Arter som lever i tempererade klimat behöver därför att gå i dvala under den del av året när temperaturerna är för låga för att deras kroppar ska fungera, eller där de riskerar att frysa ihjäl. När temperaturerna faller, och ljusintensiteten blir

lägre börjar arterna i naturen att dra sig mot sina övervintringsställen. De låga temperaturerna sänker reptilernas ämnesomsättning påtagligt, och de kan därför klara de långa perioder utan mat som vintern medför, och de sköldpaddor som övervintrar under vatten tar upp det lilla syre de behöver från det omgivande vattnet (genom huden, samt ytliga blodkärl i svalget). Djuren sover inte hela vintern så som vi gör på nätterna, utan kan röra sig runt lite även under dvalan. Hur lång vinterdvalan är varierar stort mellan olika arter. *Sternotherus minor* kan i delar av utbredningsområdet, som tidigare nämnts, behöva ligga i dvala i 2-3 månader. I fångenskap är det en bra idé att låta sköldpaddorna uppleva någon form av "vinter". Man kan nöja sig med att sänka temperaturen i akvariet till rumstemperatur, och gärna ännu lite lägre under natten (15-18°C), stänga av värmelampan (eller bara ha den på några få timmar varje dag) samt sänka antalet ljusstimmar något. Dra även ner rejält på både hur ofta och hur mycket du matar, om du sänker temperaturen under vintern.

Alternativt kan man låta sköldpaddorna få en riktig dvala, för att simulera förhållandena i de nordliga delarna av utbredningsområdet.

Innan dvalan är det i så fall viktigt att se till så att alla individer är vid god vigör och i gott hull. Många undviker att dvala unga individer, i synnerhet den första vintern. Dvalan kan ske i akvaterrariet (men det kräver att du kan få ner temperaturen i det rum som akvaterrariet står tillräckligt lågt) eller så kan man föra över djuret till en annan behållare med fuktig vitmossa i (alternativt i ca 10-15 cm vatten med löv eller vitmossa i).

2-3 veckor innan man börjar sänka ner ljus och temperatur inför dvalan slutar man att utfodra djuren. Därefter minskar man antalet soltimmar i terrariet gradvis över ca 4 veckor tills belysningen är släckt hela dagen, eller man endast har svag belysning tänd under några timmar mitt på dagen. Temperaturen kommer självklart också att minska och den 4:e veckan bör man försöka se till att akvaterrariet håller max 15 °C.

Sedan sänker man temperaturen ytterligare ner till den önskade temperaturen (varierar beroende på art, för *Sternotherus minor* bör dvalningstemperaturen ligga runt 5-10°C). Denna temperatur hålls sedan jämn under hela dvalan. När djuren ska väckas igen bör detta ske snabbare än nerläggningen inför dvalan. Höj temperaturen till ca 15°C under 1-2 dygn, och återgå sedan direkt till artens föredragna temperaturgradient, inklusive värmeplats. Den första utfodringen efter vinterdvalan bör vara återhållsam men så fort djuren visar intresse för mat återgår man till normalt utfodringsschema.

Vi rekommenderar att du kontinuerligt väger dina djur under hela året, och se till att du även väger dem precis innan-, samt precis efter dvalan.

Föda

I naturen äter *Sternotherus minor* framförallt ryggradslösa djur som de hittar i vattnet. Snäckor är den stora favoriten, men de fångar även maskar, sniglar, insekter och insektslarver, kräftdjur, amfibielarver etc. De får även i sig en del vattenväxter och alger.

I fångenskap bör man sträva efter att erbjuda en så varierad diet som möjligt, genom att kombinera olika ryggradslösa djur såsom snäckor/sniglar, daggmask, vatteninsekter, mygglarver, små syrsor, gråsuggor etc, med sköldpaddspellets för vattensköldpaddor. Mjölmask kan ges då och då som extra "godis", men bör inte vara någon större del av kosten. Det är ofta svårt att få mysksköldpaddor att äta någon större mängd vegetabilier, mer än att de kan tugga lite på vissa vattenväxter. Får sköldpaddorna pellets som en del av kosten räcker oftast de vegetabilier som finns i dessa, i kombination med de alger/växter de kan få i sig i akvariet när de äter den mat man stoppar ner till dem.

Ungar upp till 1-2 år utfodras med fördel dagligen, och sedan kan man gå över till att utfodra sköldpaddorna 3 gång/vecka. Mata sparsamt, det är vanligt med överutfodring vilket inte är hälsosamt för sköldpaddorna.

Sepiaskal är ett bra kalktillskott till de flesta sköldpaddor, bryt av bitar av sepiaskal och lägg ner i akvariet. Byt ut dem med jämna mellanrum, eller tillför nya om de gamla ätits upp. Använder du bra UV-belysning och ger pellets minst en gång i veckan som en del i en varierad kost, behöver du som regel inte ge några andra tillskott.

Inköpslista för Storhövdad mysksköldpadda

- Ett väl tilltaget terrarium
- Dimbar armatur för värmelampa eller armatur + en termostat
- Värmelampa (förslagsvis halogen)
- Grenuttag och timer
- UVB-belysning (förslagsvis HID-lampa över solplats evt. i kombination med Arcadia Pro T5-lysrör)
- Allmänbelysning (förslagsvis Arcadia jungle dawn LED, eller T5 dagsljuslysrör)
- Finkorning akvariesand, samt eventuellt bottenmaterial till landdel
- Rötter, stenar, korkbark mm. för inredning och gömställen
- Vattenväxter samt eventuellt även växter till landdel
- Väl tilltaget ytterfilter
- IR-termometer
- Köksvåg
- Foder

- Sepiaskal
- Vi rekommenderar även starkt att alla reptilägare införskaffar en UV-indexmätare samt en handhållen hygrometer, för att kunna säkerställa korrekta värden i terrariet.

Vidare läsning/information

["Account on *Sternotherus minor* – Loggerhead Musk Turtle"](#)

Nerladdningsbar pdf av mycket bra artikel om *S. minor*

Carl H. Ernst and Jeffrey E. Lovich; *Turtles of the United States and Canada* (2009)
2:a utgåvan

[Animal Diversity Web – *Sternotherus minor*](#)

Håll även utkik efter ytterligare information på vår hemsida, samt i våra kanaler på sociala medier.

